

فصلنامه علمی پژوهشی
دانش حسابداری و حسابرسی مدیریت
دوره ۱۷ / شماره ۲ (پیاپی ۶۶) / تابستان ۱۴۰۷
صفحه ۳۶۳ تا ۳۷۶

تحلیل وجود وابستگی به مکان در فرآیند حسابرسی

کیاناسادات محمدی

گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

آرتین بیطاری

گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

Beytari@iau.ac.ir

پرویز دیندار فرکوشی

گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سارا یوسف زاده

گروه حسابداری، واحد شهرقدس، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۲۷ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۲/۰۳

چکیده

تحلیل رابطه موقعیت مکانی با روند و دقت حسابرسی به عوامل مختلفی هم از نظر هزینه حسابرسی و هم از نظر کیفیت حسابرسی بستگی دارد. هدف اصلی تحلیل رابطه موقعیت مکانی شرکت‌ها از نظر فاصله تا مرکز استان با کیفیت و دقت در حسابرسی با توجه به ویژگی‌های حسابرس شامل تجربه، استانداردهای حرفه‌ای و استفاده از فناوری‌های نوین در حسابرسی است. جامعه آماری شامل حسابرسان، حسابداران و کارکنان بخش مالی شرکت‌های پذیرفته در بورس اوراق بهادار که شامل ۳۸۴ نفر شدند؛ انتخاب شد. نتایج تحلیل به روش معادلات ساختاری نشان داد که موقعیت جغرافیایی از نظر فاصله مکانی تا مرکز استان تأثیر مثبت و معنی‌دار بر کیفیت و دقت حسابرسی دارد. همچنین رابطه‌ای معنی‌دار بین شرایط محیطی محل فعالیت شرکت بر انتخاب روش‌های حسابرسی و ارزیابی ریسک‌های حسابرسی یافت شد و نیز رابطه‌ی مثبت و معنی‌دار بین موقعیت مکانی و شفافیت گزارشات حسابرسی مورد تایید واقع شد.

واژه‌های کلیدی: موقعیت مکانی شرکت، دقت حسابرسی، تجربه حسابرس، استفاده از فناوری‌های نوین

۱- مقدمه

وابستگی به مکان یک پیوند عاطفی است که به موجب آن افراد با آن مکان تعامل دارند و خود را به آن مکان های خاص متعلق می دانند. احتمالاً حسابرسان در صورتی که موسسه شان در همان شهر یا استان مشتریان واقع باشد، هزینه های بیشتری دریافت می کنند و فرضیه سوگیری آشنایی را می پذیرند. این اثر در میان حسابرسان کوچکتر، مشتریان غیر دولتی و مشتریانی که حسابرسان را در طول سال ها تغییر می دهند، بیشتر است. علاوه بر این، رابطه ای منفی بین کیفیت حسابرسی و ارتباطات جغرافیایی بین حسابرسان و مشتریان یافت می شود. به طور کلی، این نتایج وجود وابستگی به مکان را در فرایند حسابرسی نشان می دهند (موسوی و بهرامی، ۱۴۰۲).

وابستگی به مکان شامل خصوصیات مکانی است که افراد با مناطق خاص ترجیح می دهند که در آنجا بمانند و جایی است که در آن احساس راحتی و امنیت می کنند (مانزوا، ۲۰۲۱). افراد با آن مکان ها تعامل دارند و خود را به آن مکان های خاص متعلق می دانند. این تحقیق وجود وابستگی به مکان را در فرایند حسابرسی بررسی می کند و بر این موضوع تمرکز می کند که آیا سبک های خاص حسابرسان ممکن است که بر رفتارهای حسابرسان یا مشتریان آنها تاثیر بگذارد یا خیر. در دنیای امروزی که تحولات سریع در حوزه فناوری و اطلاعات به وقوع پیوسته، حسابرسی به عنوان یکی از پایه های اساسی حوزه حسابداری، با چالش های بیشماری روبرو است. از این رو، مطالعه و بررسی مسائل مختلفی که می تواند تأثیر بسزایی بر کیفیت حسابرسی و صحت گزارش های حسابرسی داشته باشد، اهمیت زیادی دارد. یکی از این مسائل که اخیراً به عنوان یکی از موضوعات مورد توجه و تحقیق در حوزه حسابرسی مطرح شده، وابستگی به مکان است. وابستگی به مکان به عنوان یک عامل کلیدی و تأثیرگذار بر فرایند حسابرسی، می تواند نقش مهمی در ارتقای کیفیت حسابرسی و افزایش اطمینان از صحت گزارش های حسابرسی ایفا کند. با توجه به پیچیدگی ها و ابهامات موجود در محیط کسب و کارها، تحلیل و درک این وابستگی می تواند به حسابرسان کمک کند تا ریسک های موجود را بهتر شناسایی و مدیریت کنند (شوای یوان^۲ و همکاران، ۲۰۲۳).

هدف اصلی این تحقیق، بررسی و تحلیل وجود وابستگی به مکان در فرایند حسابرسی و ارزیابی تأثیرات آن بر صحت گزارش های حسابرسی است. با توجه به اهمیت و جدیت موضوع وابستگی به مکان در حوزه حسابرسی، این تحقیق به عنوان یک مرجع معتبر و کامل در این زمینه می تواند به توسعه دانش و

افزایش آگاهی در این حوزه کمک کند. این تحقیق می تواند به توسعه تئوری ها و مدل های حسابرسی کمک کرده و اساسی برای تحقیقات آینده در این زمینه باشد. وابستگی به مکان به عنوان یکی از عوامل موثر بر فرایند حسابرسی و صحت گزارش های حسابرسی، اهمیت زیادی دارد. با توجه به پیچیدگی ها و ابهامات موجود در محیط کسب و کارها، تحلیل و درک این وابستگی می تواند به حسابرسان کمک کند تا ریسک های موجود را بهتر شناسایی و مدیریت کنند (شوای یوان و همکاران، ۲۰۲۳).

این پژوهش قصد دارد به این سوال پاسخ دهیم که آیا وابستگی به مکان با کیفیت فرایند حسابرسی و صحت گزارش های حسابرسی در ارتباط است. این تحقیق می تواند به حسابرسان، مدیران مالی و سایر صاحبان سهام اطلاعات مفیدی ارائه کند تا بتوانند ریسک های مرتبط با وابستگی به مکان را بهتر شناسایی و مدیریت کنند. این تحقیق امکان ارائه راهکارهای بهبود فرایند حسابرسی با در نظر گرفتن این وابستگی را نیز فراهم می کند. این مساله پژوهشی می تواند به بررسی عمیق تأثیر وابستگی به مکان در فرایند حسابرسی و ارتباط آن با اطلاعات مالی شرکت ها پرداخته و نتایج مفیدی برای بهبود روش های حسابرسی و افزایش کیفیت گزارش های حسابرسی ارائه دهد. تحقیقات در زمینه حسابرسی همواره به دنبال روش های نوین و نوآورانه ای برای بهبود فرایند حسابرسی و افزایش کیفیت گزارش های حسابرسی می باشد. تحلیل وجود وابستگی به مکان در فرایند حسابرسی از جمله موضوعاتی است که پتانسیل بالایی برای ایجاد نوآوری و بهبود در عرصه حسابرسی دارد. یکی از جنبه های استفاده از فناوری های مکانی استفاده از فناوری های مکانی مانند سامانه های اطلاعات مکانی (GIS) و تحلیل داده های مکانی می تواند به حسابرسان کمک کند تا الگوها و روابط بین اطلاعات مکانی و اطلاعات مالی شرکت ها را بهبود بخشند. همچنین نوآوری این پژوهش ایجاد مدل های پیش بینی بر اساس وابستگی به مکان می تواند به حسابرسان کمک کند تا ریسک های مختلف حسابرسی را پیش بینی کرده و اقدامات مناسبی برای مدیریت آن ها انجام دهند. تحلیل وجود وابستگی به مکان در فرایند حسابرسی نه تنها می تواند به بهبود کیفیت و دقت گزارش های حسابرسی کمک کند بلکه ارزش افزوده ای برای ارتقای عملکرد حسابرسی و شفافیت در اطلاعات مالی شرکت ها ایجاد کند. این پژوهش به این سوال پاسخ خواهد داد که آیا وجود وابستگی به مکان در فرایند حسابرسی می تواند بهبود کیفیت گزارش های حسابرسی را تضمین کند یا خیر. در این راستا در بخش دوم مبانی نظری

² Shuai Yuan¹ Manzo

کمک می کند تا دانش خود را در مورد ویژگی‌های خاص مشتری، مانند انگیزه‌ها، توانایی‌ها، و فرصت‌های مدیریت سود فرصت‌طلبانه مشتری، توسعه دهند. و در مورد ریسک تجاری مشتری که مستلزم خطرات حسابرسی است. حسابرسان محلی می توانند چنین دانشی را از طرق مختلف توسعه دهند. به عنوان مثال، آنها می توانند از طریق گفتگوهای غیررسمی با مدیران اجرایی، کارکنان، تامین کنندگان، مشتریان و رقبای آن، به راحتی اطلاعات خصوصی ارزشمندی را در مورد یک شرکت مشتری به دست آورند. هزینه آنها می تواند از رسانه های محلی مانند روزنامه ها، رادیوها و ایستگاه های تلویزیونی درباره اخبار خاص مشتری اطلاعات بیشتری کسب کنند. به عنوان اعضای جامعه محلی، آنها با مقررات محلی، شیوه های تجاری و شرایط بازار بیشتر آشنا هستند. حسابرسان محلی فرصت های طبیعی برای ایجاد روابط شخصی و تعاملات اجتماعی با مدیران شرکت های مشتری دارند. این فرصت ها مکانیسم مهمی برای تبادل اطلاعات هستند که به حسابرسان کمک می کند تا ویژگی ها و مشوق های مشتریان خود را بهتر ارزیابی کنند. کسب دانش خاص مشتری مانند ساختار کنترل داخلی و فرصت های گزارشگری غیر استاندارد برای حسابرسان برای برنامه ریزی مؤثر حسابرسی، شناسایی ریسک های حسابرسی مرتبط، و تفسیر مناسب شواهد حسابرسی حیاتی است. مطابق با این استدلال، شواهد بررسی ادبی موضوع پیشنهاد می کند که تیم های حسابرسی آگاه، ارتباطات مکرر بین حسابرسان و مدیریت، و بازدیدهای مکرر توسط شریک حسابرسی و مدیر ارشد از یک سایت حسابرسی جزو ۱۰ ویژگی بالاترین رتبه کیفیت حسابرسی است. علاوه بر این، مطالعات قبلی نشان می دهد که حسابرسانی که دانش خاص مشتری را از طریق تصدی طولانی مدت خود با مشتریان خاص یا تخصص در صنعت به دست می آورند، بهتر می توانند انتخاب های تعهدی تهاجمی مشتریان را کاهش دهند (اگزای^۴، ۲۰۲۴).

بر اساس استدلال های فوق، ما انتظار داریم که نزدیکی حسابرس و مشتری به حسابرسان کمک کند تا دانش بهتری در مورد انگیزه ها، توانایی ها و فرصت های خاص مشتری برای گزارش دهی غیراستاندارد ایجاد کنند، که منجر به مؤثرتر شدن حسابرسان محلی در نظارت بر رفتار گزارش دهی مشتری و محدود کردن گزارش گیری مالی مغرضانه می شود. در مرحله بعد فرض می کنیم که ارتباط مثبت بین محل حسابرس و کیفیت حسابرسی برای مشتریانی با ساختار متنوع تر ضعیف تر است. ما

بیان شده و در بخش های سوم و چهارم متغیرها معرفی شده و نتایج تجزیه و تحلیل الگو بیان شده است.

۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

فاصله بین مدیران مستقل و شرکت، زمان طولانی رفت و آمد و فاصله زمانی در کسب اطلاعات برای نظارت بهتر بر شرکت مساعد نیست. حتی به دلیل دوری از محل شرکت پذیرفته شده در بورس، تفاوت زیادی در حوزه اجتماعی و محیط فرهنگی با مدیران داخلی و مدیران مستقل محلی وجود دارد که تمایل به طبقه بندی آن ها به عنوان «گروه بیرونی» دارد. تمایز گروهی ممکن است به اصطکاک در داخل هیئت مدیره، تفاوت در انتخاب گزینه های حاکمیت شرکتی، ارتباطات داخلی ناکارآمد و تضعیف عملکرد مدیران مستقل خارجی منجر شود. تحقیقات موجود حاکی از آن است که توانایی بازیگران در به دست آوردن اطلاعات به دلیل فاصله جغرافیایی تا حدی ضعیف شده است و عدم کسب اطلاعات بیشتر بر کارایی تصمیم گیری تأثیر می گذارد (فنگ، ۲۰۲۲)^۱.

چند مطالعه اخیر در حسابداری و حسابرسی نیز مسائل مربوط به نزدیکی جغرافیایی بین عوامل اقتصادی را بررسی می کند. کدیا و راگپال^۲ (۲۰۱۱) دریافتند که شرکت هایی که نزدیک تر به دفاتر منطقه ای کمیسیون بورس و اوراق بهادار قرار دارند، احتمال کمتری دارد که صورت های مالی سال های قبل خود را مجدداً ارائه کنند. نتایج این مطالعه نشان می دهد که ارزیابی مدیریت از هزینه های گزارش نادرست پیشین برای شرکت هایی که نزدیک تر به دفاتر منطقه ای کمیسیون بورس و اوراق بهادار قرار دارند، بالاتر است، زیرا نزدیکی جغرافیایی عدم تقارن اطلاعات را کاهش می دهد و نظارت را تسهیل می کند. دی فوند^۳ و همکاران (۲۰۱۱) نشان می دهد که دفاتر حسابرسی غیربزرگ ۴ که دورتر از دفاتر منطقه ای کمیسیون بورس و اوراق بهادار قرار دارند، کمتر احتمال دارد که نظرات حسابرسی تداومی را صادر کنند، و نشان می دهد که انگیزه های حسابرسان غیر بزرگ برای مستقل بودن تحت تأثیر نزدیکی جغرافیایی آنها به دفاتر منطقه ای کمیسیون بورس و اوراق بهادار است. در مجموع، این مطالعات نشان می دهد که نزدیکی جغرافیایی عدم تقارن اطلاعات را کاهش می دهد و اثربخشی نظارت را افزایش می دهد. به همین ترتیب، ما استدلال می کنیم که نزدیکی جغرافیایی یا موقعیت حسابرس با کیفیت حسابرسی مرتبط است، زیرا مزیت های اطلاعاتی ناشی از مجاورت به حسابرسان

³ DeFond, M

⁴ Xu Qi.

¹ Feng

² Kedia و Rajgopal

در آن وجود مکان دیگر یک واحد فضایی صرف نیست، بلکه فعالیت های اجتماعی افراد به آن معنای خاصی می بخشد و آن را با ارزش تر می کند (دیور، ۲۰۱۹). انتشار ادبیات موقعیت مکانی، ویرایش شده توسط آلتمن^۵ (۱۹۹۲) تحقیقات پراکنده را به یک سیستم تحقیقاتی نسبتاً کامل تبدیل کرد. در این مرحله مکان از مفهوم جغرافیای فضایی فراتر رفت و به واحدی از شناخت فرهنگی تبدیل شد. پس از سال ۲۰۱۰، با ادامه شتاب تحقیقات، سیستم نظری موقعیت مکانی کامل شد و تعداد نتایج مربوط به کاربردهای عملی افزایش یافت و به تدریج در کانون تحقیقات قرار گرفت.

با تکیه بر تحقیقات قبلی مبنی بر اینکه دانش صنعت در سطح دفتر حسابرسی نتایج حسابرسی را بهبود می بخشد؛ متوجه می شویم که نزدیکی به یک دفتر بزرگ رابطه قوی تری با کیفیت حسابرسی دفاتر کوچک دارد زمانی که آن دفتر بزرگ دارای صنعت مرتبط باشد. تجربه خاص این یافته توضیح دومی را برای اینکه چرا مجاورت جغرافیایی کیفیت حسابرسی را بهبود می بخشد، پشتیبانی می کند: اشتراک گذاری دانش درون شرکت زمانی مؤثرتر است که حسابرسان به هم نزدیکتر باشند (دنگ، ۲۰۲۴). مؤسسات حسابرسی معمولاً با یا نزدیک به ظرفیت از نظر ساعات بالقوه قابل صورت حساب کار می کنند، که ممکن است محدودیت های ظرفیتی ایجاد کند که کیفیت حسابرسی را زمانی که دفاتر سطوح بالایی از رشد را تجربه می کنند کاهش می دهد (وانگ و همکاران، ۲۰۲۲). نزدیکی جغرافیایی می تواند این محدودیت های منابع را با آسان تر کردن رفع کمبودهای موقت کارکنان با تخصیص مجدد کارکنان بین دفاتر کاهش دهد. دنبال وانگ و همکاران (۲۰۲۲)، دنگ (۲۰۲۴) بیان نمود که ما انتظار داریم که دفاتر کوچک با رشد کارمزد نسبتاً بالا بیشتر از محدودیت ظرفیت رنج ببرند. با این حال، ما هیچ شواهدی پیدا نکردیم که نشان دهد نزدیکی به یک دفتر بزرگ تأثیر متفاوتی بر کیفیت حسابرسی (که با اقلام تعهدی غیرعادی و بیان مجدد اندازه گیری می شود) در دفاتر کوچک با رشد بالا دارد. از طرفی جدایی جغرافیایی در گروه های سازمانی در ابتدا مانع از یکپارچگی اطلاعات، همکاری و افزایش احتمال خطا می شود. افزایش هزینه های مدیریتی، هماهنگی تحقیق و توسعه را دشوارتر می کند. با گسترش شرکت های تابعه، مکان های مختلف ادغام منابع را دشوار می کند، که باعث تشدید

از محل دفتر مرکزی شرکت به عنوان مکان شرکت مشتری استفاده می کنیم. دفتر مرکزی شرکت احتمالاً مرکز تبادل اطلاعات بین شرکت و تامین کنندگان، ارائه دهندگان خدمات و سرمایه گذاران آن است. بنابراین حسابرسان مقدار قابل توجهی از کار حسابرسی را در آنجا انجام می دهند. با این حال، اگر یک شرکت مشتری دارای بخش های عملیاتی یا بخش های جغرافیایی زیادی در خارج از دفتر مرکزی خود باشد، مزایای حسابرسی محلی که در بالا مورد بحث قرار گرفت، کاهش می یابد. بازدید از تمام بخش ها یا دفاتر بخش های مختلف شرکت های پراکنده در سراسر ایالات متحده یا سایر کشورها و برقراری ارتباط نزدیک رو در رو با مدیران اجرایی و سایر کارمندان برای حسابرسان دشوار خواهد بود. در نتیجه، چوی^۱ (۲۰۱۲) بیان نمود که انتظار داریم که رابطه بین محل حسابرسی و کیفیت حسابرسی برای شرکت های مشتری با تنوع کمتر قوی تر باشد، زیرا دفاتر مرکزی شرکت ها اطلاعات نسبتاً غنی تری را برای حسابرسی برای چنین شرکت هایی تولید می کنند.

از قرن بیستم، روابط انسان و زمین به کانون توجه فزاینده ای در جامعه تبدیل شده است، به ویژه از نظر روابط عاطفی ریشه دار بین مردم و مکان ها، که به عنوان یک موضوع اساسی تحقیقات دانشگاهی، به عنوان مشکلات مربوط به منابع، محیط زیست، تبدیل شده است. و جمعیت تحت تشدید آب و هوای جهانی برجسته تر شده اند. موقعیت مکانی، یک نظریه کلیدی در کاوش روابط انسان و زمین، یک رابطه عاطفی مثبت بین یک فرد و یک مکان است (دیور، ۲۰۱۹).^۲ از بدو ورود این نظریه مورد پسند دانشگاهیان قرار گرفته و به طور مستمر در روانشناسی محیطی، جغرافیای انسانی، جامعه شناسی و همچنین مطالعات محیطی، علوم محیطی، گردشگری ورزشی تفریحی مهمان نوازی و سایر زمینه های متقاطع مورد توجه قرار گرفته است. از نظر تعریف مفهوم، ساخت تئوری، تقسیم ابعادی و روش ها و کاربردهای تحقیق به نتایج پربارتری دست یافت.

از نظر تاریخی، این مفهوم در درجه اول مورد توجه دانشمندان پدیدارشناسی قبلی از نظر مسائل محیطی-رفتاری بود. فرید^۳ (۱۹۶۳) مطالعه نظریه مکان را از دیدگاه پدیدارشناختی با توصیف پیامدهای روانی نامطلوب جایابی اجباری ساکنان معرفی کرد. توان (۱۹۷۴)^۴ توپوفیلیا را به جغرافیا معرفی کرد تا تجربیات عاطفی منحصر به فرد و پیوندهای مردم با مکان ها را توضیح دهد، که تأثیر عمیقی بر توسعه نظریه بعدی موقعیت مکانی داشت. ادبیاتی از مفهوم حس مکان ارائه شد که

⁴ Tuan,
⁵ Altman
⁶ Wang

¹ Choi, J. H.
² Dwyer
³ Fried

از طرفی طبق گفته چن^۴ و همکاران (۲۰۲۴) دسترسی به اطلاعات به واسطه مکان موجب افزایش کیفیت گزارشگری مالی و کاهش عدم تقارن اطلاعاتی اس. بنابراین فرضیه فرعی دوم مطرح می کند:

- وجود وابستگی به مکان در فرآیند حسابرسی می تواند بهبود قابل ملاحظه‌ای در عدالت و شفافیت گزارش‌های حسابرسی ایجاد کند.

و نیز طبق همان گفته چن و همکاران (۲۰۲۴) و شواهد یافت شده شوای یوان و همکاران (۲۰۲۳) فرضیه فرعی سوم مطرح می کند:

- تطبیق روش‌های حسابرسی با ویژگی‌های مکانی شرکت‌ها، می تواند به کاهش خطاها و بهبود کارایی فرآیند حسابرسی منجر شود.

احمدی (۱۴۰۳) بیان نمود که هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین فاصله جغرافیایی بنگاه و قیمت گذاری کمتر از واقع در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران میباشد. برای این منظور داده‌های مربوط به ۱۸۲ شرکت پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران به طور مقطعی در سال ۱۳۹۹ جمع‌آوری و مورد پردازش قرار گرفته است. برای موقعیت جغرافیایی به عنوان متغیر مستقل پژوهش از معیار کسینوس فاصله و برای قیمت گذاری کمتر از واقع به عنوان متغیر وابسته، از معیار بازده غیرعادی سهام تعدیل شده با بازده بازار برای اولین ماه معاملاتی استفاده شده است. همچنین برای آزمون حساسیت از معیارهای جایگزین لگاریتم فاصله جاده ای شرکت ها به کیلومتر و متغیر مجازی فاصله استفاده شده است. نتایج پژوهش نشان میدهد، رابطه مثبت و معنادار بین فاصله جغرافیایی بنگاه و قیمت گذاری کمتر از واقع شرکتها وجود دارد. به عبارتی دیگر، پراکندگی شرکت یک عامل تعیین کننده مهم برای قیمت گذاری کمتر از واقع می باشد و شرکت هایی با پراکندگی بیشتر، قیمت گذاری کمتر از حد واقع بیشتری را تجربه می کنند. همچنین، نتایج آزمون تحلیل حساسیت نشان داد که استفاده از معیار جایگزین برای سنجش فاصله جغرافیایی نیز تاثیری بر نتایج اصلی پژوهش ندارد و نتایج تحقیق از استحکام برخوردار است.

نادی و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی تأثیر فاصله مکانی میان مؤسسه حسابرسی و شرکت ها بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی و تغییر حسابرسان در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران پرداختند. یافته های حاصل از این

کدورت ناگهانی می شود. به گفته دورنز^۱ (۲۰۱۲)، تنوع منطقه ای منجر به انواع زبان ها، مشتریان و هنجارهای فرهنگی می شود که باعث افزایش شفافیت حسابداری می شود. مشکلات عامل اصلی تشدید می شوند و هزینه های مدیریت با توزیع جغرافیایی گسترده تر افزایش می یابد. عدم شفافیت حسابداری با اشتباهات و عدم صداقت افزایش می یابد. به گفته وان، شرکت مادر-فرعی نرم‌افزار دارای اهداف متناقض، توزیع نابرابر منابع و عدم تعادل قدرت است که منجر به رفتارهای خودخواهانه می شود که تضادها را تشدید می کند. دورنز (۲۰۱۲) ارتباط بین عوامل به دلیل فاصله جغرافیایی مختل می شود که هزینه جمع آوری اطلاعات را افزایش می دهد. در نتیجه، انتقال سیاست‌های دفتر مرکزی به شرکت‌های تابعه دشوار می شود و منجر به مشکلاتی در آگاهی از محتوا می شود.

اگرچه اصطلاح موقعیت مکانی در دهه ۱۹۷۰ پدیدار شد، اما رابطه بین اصطلاحات مرتبط که روابط انسان و زمین را توصیف می کنند (به عنوان مثال، دلبستگی به جامعه، احساس جامعه، احساس مکان، هویت مکان و وابستگی به مکان) به وضوح تعریف نشده است، که مانع از پیشرفت تحقیقات مرتبط با موقعیت مکانی تا حدی. ویلیامز و راگنباک^۲ (۱۹۸۹) مفهوم موقعیت مکانی را به عنوان پیوند انسان-مکان مبتنی بر احساس، شناخت و عمل تعریف کردند که به طور گسترده توسط دانشگاهیان پذیرفته شده است و موضوع مطالعات نظری و تجربی متعددی بوده است. حسابرسی نیز شامل تمام توصیفات فوق به اضافه در دسترس بودن به واسطه موقعیت مکانی است (شوای یوان و همکاران، ۲۰۲۳) بنابراین فرضیه اول مطرح نموده که:

- وابستگی به مکان در فرآیند حسابرسی تأثیر معناداری بر کیفیت و دقت گزارش‌های حسابرسی دارد.

همچنین چوی^۳ (۲۰۱۲) نشان می دهد که حسابرسان برنامه‌ریزی حسابرسی خود را زمانی تنظیم می کنند که حسابرسان دریافتند که مشتری دارای ریسک افزایش مدیریت سود است. وی استدلال می کند که دانش کافی خاص مشتری، تشخیص خطاهای بااهمیت را تسهیل می کند و به حسابرسان اجازه می دهد تا کمتر بر برآوردهای مدیریت تکیه کنند. بنابراین فرضیه فرعی اول بیان می کند:

- شرایط محیطی محل فعالیت شرکت بر انتخاب روش‌های حسابرسی و ارزیابی ریسک‌های حسابرسی تأثیرگذار است.

³ Choi
⁴ Chen

¹ Duréndez
² Williams

پژوهش نشان داد، بین فاصله مکانی میان مؤسسه حسابرسی و شرکت رابطه مثبت و معنادار وجود داشته و کوتاهتر شدن فاصله مکانی منجر به کاهش تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی و به موقع شدن آن را تسهیل نماید. همچنین بین فاصله مکانی مؤسسه حسابرسی با شرکت و تغییر حسابرسی رابطه ی معناداری وجود ندارد. لذا می توان چنین استدلال کرد که با توجه به اهمیت فرایند حسابرسی در روند اطمینان بخشی به صورتهای مالی توجه به معیارهایی همچون کیفیت حسابرسی در انتخاب حسابرسی و حفظ استقلال حسابرسان می توانند به مراتب مهمتر از فاصله مکانی بوده و لذا نمی توان به طور قاطع عدم ارتباط و تأیید شدن فرضیه پژوهش را صرفاً به عنوان یک نقص مطرح نمود.

بنایی و همکاران (۱۴۰۰) در مقاله ای با عنوان تاثیر معنویت در محیط کار بر رفتارهای ناکارآمد حسابرسی و کیفیت حسابرسی دریافتند که رفتار ناکارآمد حسابرسان هر اقدامی است که حسابرسی در انجام روشهای حسابرسی انجام می دهد که ممکن است کیفیت حسابرسی را به طور مستقیم یا غیرمستقیم کاهش دهند. سازه معنویت در محیط کار متشکل از ابعاد احساس معنادار در کار، احساس همبستگی با دیگران در محیط کار و همسویی با ارزشهای سازمان است. بنابراین، محقق در سنجش معنویت در محیط کار عوامل دینی و اعتقادی افراد را در نظر گرفته است، زیرا افراد معمولاً علاقه ای برای ارائه اطلاعات در این زمینه ها ندارند و طرح چنین موضوعاتی احتمال حساسیت برانگیز خواهد بود. نتایج تجزیه و تحلیل فرضیه های پژوهش، نشان داد که معنویت در محیط کار بر رفتارهای ناکارآمد حسابرسی تاثیر منفی دارد. معنویت در محیط کار تأییدی است جهت اینکه کارکنان یک کانون زندگی دارند که آنها را به کار معنادار در جامعه، تشویق می کند. زمانی که چنین شرایط معنوی توسط حسابرسی دریافت شود، می تواند رفتار ناکارآمد حسابرسی را کاهش دهد.

ساعدی (۱۳۹۸) در مطالعه ای تحت عنوان بررسی مبانی نظری تأثیر فاصله جغرافیایی بین مؤسسه حسابرسی و شرکت بر حق الزحمه حسابرسی، به موقع بودن گزارش حسابرسی و چرخش حسابرسی دریافت که ارتباط و تسلط بیشتر به موضوع فعالیت شرکت در حسابرسی، در شرایطی که بعد مسافت جغرافیایی بالا باشد، کمتر رخ میدهد و احتمال افزایش حسابرسی را در پی خواهد داشت. این مساله منجر به افزایش آزمونهای محتوایی توسط حسابرسان، برای اطمینان و گسترش سطح رسیدگی، خواهد شد که به نوعی در تعیین حق الزحمه حسابرسی مؤثر است. به عبارتی، هر چه فاصله مؤسسه حسابرسی با شرکت صاحبکار طولانی تر باشد، هزینه حسابرسی افزایش

میباشد. نزدیکی شرکتها و مؤسسه های حسابرسی از نظر جغرافیایی میتواند منجر به سطوح بالاتری از مبادالت اجتماعی بین حسابرسی و مشتریان شود، به گونهای که نزدیکی جغرافیایی باعث ایجاد اعتماد بیشتر بین حسابرسان و مدیران ارشد شرکتها، خواهد شد. این موضوع در شبکه بندی، تعامل و تبادل روابط اجتماعی که منجر به اعتماد میشود موثر است و میتواند موجب افزایش دانش و یادگیری شرکتها شود.

چن و همکاران (۲۰۲۴) در تحقیق خود عنوان نمود که ما بررسی می کنیم که آیا شرکای حسابرسی نسبت به مشتریان حسابرسی واقع در دوران کودکی یا قبل از حرفه ای بودنشان نرمش بیشتری نشان می دهند. در حالی که تحقیقات قبلی اثرات کیفیت حسابرسی فاصله جغرافیایی بین حسابرسی و مشتری و همچنین روابط اجتماعی حسابرسان با مدیریت یا مدیران شرکت را مورد بررسی قرار داده است، این مطالعه به طور منحصربه فردی تمایل روان شناختی حسابرسان را با مکانها به جای افراد بررسی می کند. با استفاده از داده های جمع آوری شده دستی در مورد شرکای حسابرسی، مدیران شرکت و مدیران، شواهدی از جانبداری از سوی شرکای شهر خود را در قالب نرم افزاری بیشتر نسبت به گزارش دهی فرصت طلبانه مشتریان پیدا می کنیم. با این حال، ما هیچ مدرکی پیدا نکردیم که نشان دهد این سوگیری های روانی بر قضاوت های گزارش حسابرسی که نیاز به مشاوره دفتر ملی دارند، تأثیر می گذارد و اهمیت کنترل های کیفیت را در کاهش سوگیری های حسابرسی برجسته می کند. علاوه بر این، ما ترجیح مشتری را نسبت به شرکای حسابرسی با پیوندهای شهر خود می یابیم که بر اهمیت این یافته ها برای شرکت های حسابرسی، کمیته های حسابرسی و تنظیم کننده ها تأکید می کند.

شوای یوان و همکاران (۲۰۲۳) در مقاله ای با عنوان وابستگی به مکان، قیمت گذاری حسابرسی و کیفیت حسابرسی به بررسی اثر وابستگی به مکان بر هزینه های حسابرسی برای شرکت های بوری در چین پرداختند و به این نتیجه رسیدند که مشتریان وابسته به موقعیت جغرافیایی احتمالاً هزینه های حسابرسی بیشتری به حسابرسان خود پرداخت می کنند. این تاثیر بیشتر در میان حسابرسان کوچک تر، مشتریانی غیر دولتی، مشتریانی که حسابرسان خود را در طول سال ها تعویض می کنند و مشتریانی مستقر در شهرهای بزرگ متمرکز تر است. همچنین مشتریانی وابسته به موقعیت جغرافیایی بیشتر از مشتریانی که ارتباط جغرافیایی ندارند، اظهار نظرهای حسابرسی استاندارد و فاقد صلاحیت را از حسابرسان خود دریافت می کنند. علاوه بر این، مشتریان وابسته به مکان اقدام تعهدی غیرعادی بیشتری نشان می دهند.

تعریف کرد. برای اندازه گیری سیاست های مالی از پرسشنامه ۶ گویه ای نادی (۱۴۰۱) استفاده شده است.

متغیرهای وابسته

- دقت گزارشات حسابرسی: دقت در حسابرسی به جنبه های حسابرسی داخلی و مستقل اشاره دارد. برای سنجش این متغیر اگر شرکت تجدید ارائه داشته باشد، عدد ۱ در غیر این صورت صفر اختصاص می دهیم.
- میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرسان: اگر استان حسابرسان با استان محل قرارگیری شرکت یکسان باشد، عدد ۱ و در غیر این صورت صفر اختصاص می دهیم (شوای یوان و همکاران، ۲۰۲۳).
- رضایت مشتریان با خدمات حسابرسی: برای سنجش رضایت از پرسشنامه ۶ گویه ای شوای یوان و همکاران (۲۰۲۳) استفاده می شود. پرسشنامه دارای ۶ سوال بوده و هدف ارزیابی رضایت مندی مشتری می باشد. طیف پاسخدهی آن از نوع لیکرت پنج گزینه ای می باشد که امتیاز مربوط به هر گزینه ارائه گردیده است. برای بدست آوردن امتیاز کل، امتیازات مربوط به تک تک سوالات را با هم جمع نمائید. این امتیاز دامنه ای از ۶ تا ۳۰ خواهد داشت. امتیازات کلی بالاتر نشان دهنده رضایت بالاتر مشتری خواهد بود و برعکس.

متغیرهای کنترل

- تجربه حسابرسان: برای سنجش تجربه حسابرسان از پرسشنامه زف (۲۰۱۸) استفاده خواهد شد. پرسشنامه تجربه حسابرسان استاندارد، به منظور بررسی میزان تجربه حسابرسان در ۱۲ گویه و تک شاخصه طراحی گردیده است.
- استفاده از فناوری های حسابرسی پیشرفته: برای متغیر حسابرسی پیشرفته از پرسشنامه استاندارد شوای یوان (۲۰۲۳) استفاده می شود. پرسشنامه شوای یوان (۲۰۲۳) دارای ۱۰ گویه می باشد که حسابرسان نوین را مورد سنجش قرار می دهد. پرسشنامه شوای یوان (۲۰۲۳) دیدگاه کارکنان را در مورد حسابرسی با استفاده از فناوری های نوین مورد بررسی قرار می دهد.
- استانداردهای حرفه ای حسابرسی: برای سنجش این متغیر از پرسشنامه کیفیت استاندارد حسابرسی که

سین سان^۱ و همکاران (۲۰۲۰)، در مطالعه ای ارتباط بین محیط کار کارکنان با حق الزحمه حسابرسی را مورد بررسی قرار دادند و دریافتند که محیط کار مطلوب در شرکت صاحبکار، ریسک حسابرسی را کاهش می دهد و به دنبال آن تلاش حسابرسان و حق الزحمه حسابرسی کاهش می یابد.

۳-روش شناسی

پژوهش حاضر از جمله پژوهش های کاربردی است که هدف آن تحلیل تاثیر موقعیت مکانی بر دقت و کیفیت حسابرسان با توجه به تجربه حسابرسان و استفاده از فناوری های نوین است. در این راستا از روش تحلیل کمی معادلات ساختاری و استفاده از معادلات ساختاری خواهد بود. در این راستا داده ها از طریق پرسشنامه هایی که در مطالعات قبلی برای هر کدام از عوامل ساخته شده و روایی و پایایی آن به اثبات رسیده استفاده خواهد شد. جامعه آماری شامل حسابرسان و کارکنان حسابرسی داخلی و خبرنگاران حسابرسی است که با توجه به حجم جامعه نمونه اس شامل ۳۸۴ نفر طی دوره زمانی ۱۴۰۳ جمع آوری خواهد شد. تحلیل های معادلات ساختاری از طریق ابزار تحلیلی Smart-PLS طراحی و تجزیه و تحلیل خواهد شد. نهایتا براساس بار عاملی محاسبه شده نتایج آزمون فرضیات مورد قضاوت آماری قرار خواهد گرفت.

متغیرهای مستقل

- محل قرارگیری شرکت: برای محاسبه موقعیت مکانی شرکت از فاصله شرکت تا مرکز استان استفاده شده است.
- نوع فعالیت های شرکت: فعالیت های شرکت ها در این پژوهش به سه نوع تولیدی، بازرگانی و خدماتی تقسیم شده است. چنان که شرکت تولیدی باشد عدد ۳، بازرگانی عدد ۲ و خدماتی ۱ اختیار می کند.
- ساختار سازمانی: اگر شرکت داری مالکیت بیش از ۲۰ درصد دولتی باشد، عدد ۱ و در غیر این صورت صفر اختیار می کند.
- سیاست های مالی شرکت: چگونگی تصمیم گیری در هنگام مواجهه با محدودیت های تامین مالی، از بنیادی ترین سوال های مطرح در ادبیات مالی است. بیشتر بنگاه های تجاری و غیرتجاری در تامین منابع مالی دارای محدودیت هستند. برایتقسیم بندی شرکت ها از نظر محدودیت های تامین مالی باید محدودیت های مالی را

¹ Sean Sun,

سازه های پژوهش شامل موقیت مکانی شرکت ، دقت حسابرسی ، استاندارد های حرفه ای ، تجربه کاری ، استفاده از فناوری های نوین ، رضایت مندی مشتری از حسابرس و در دسترس بودن مکان و ساختار سازمانی به عنوان سازه های پژوهش بر اساس نمرات سؤالات پنج گزینه ای مربوط به هر کدام اندازه گیری شده است. در جدول های ۲ و ۳ روایی و پایایی این سازه ها مورد بررسی قرار گرفته است.

پرسشنامه ای ساخته شده توسط شوآی یوان (۲۰۲۳) است؛ استفاده می شود که با هدف بررسی کیفیت حسابرسی حسابرسان دیوان محاسبات طراحی شده است. این مقیاس دارای ۴ گویه می باشد که با یک مقیاس لیکرت پنج درجه ای (خیلی کم تا خیلی زیاد) و هر ماده دارای ارزشی بین ۱ تا ۵ است .

۴- یافته های پژوهش

در گزارش آمار توصیفی هدف بررسی شهودی توزیع داده ها و آشنایی با نمونه آماری مورد بررسی است در این بخش داده های جنسیت، میزان تحصیلات و سابقه کاری پرسش شوندگان در جداول ۱ گزارش شده است:

الف-توزیع فراوانی جنسیت پرسش شوندگان

در جدول ۱ مشخص شده است که از ۳۸۴ نفر شرکت کننده ۲۳۸ نفر مرد و ۱۴۶ نفر زن هستند. همچنین در جدول ۱ مشخص شده است که از بین پرسش شوندگان ۷۹ نفر دارای تحصیلات کارشناسی ، ۲۳۵ نفر دارای تحصیلات کارشناسی ارشد و ۷۰ نفر دارای تحصیلات دکترا بوده اند. بیشترین نما برای صفت تحصیلات، افراد دارای مدرک کارشناسی ارشد بوده و نیز بیشترین نما برای سابقه تحصیلی شامل افراد دارای سابقه ۱۰ تا ۲۰ سال بوده است.

جدول ۱ نتایج توزیع فراوانی جنسیت، مدرک و سابقه کار

جنسیت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی	نما
مرد	238	61.9792	67.5	مرد
زن	146	38.0208	100	
کل	384	100		
مدرک	فراوانی	درصد		
کارشناسی	۷۹	20.5729		کارشناسی ارشد
کارشناسی ارشد	۲۳۵	61.1979		
دکترا	70	18.2292		
کل	384	100		

جدول ۲ نتایج تحلیل روایی پرسشنامه به روش فورنر-لارکر

نوع فعالیت های شرکت	میزان اطلاعات مکانی	محل قرارگیری شرکت	سیاست های مالی شرکت	ساختار سازمانی	رضایت شرکت از حسابرس	دقت حسابرسی	تجربه	استفاده از فناوری نوین حسابرسی	استانداردهای حرفه ای
									استانداردهای حرفه ای
									0.461
									استفاده از فناوری نوین
									0.473
									تجربه
									0.548
									دقت حسابرسی
									0.303
									رضایت از حسابرس
									0.196
									ساختار سازمانی
									0.514
									سیاست های مالی شرکت
									0.429
									محل قرارگیری شرکت
									0.413
									میزان اطلاعات مکانی
									0.314
									نوع فعالیت های شرکت

بررسی نتایج جدول ۳ نشان می دهد اندازه ضرایب آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی برای تمامی مؤلفه ها بزرگتر از سطح قابل قبول خود می باشند. لذا می توان نتیجه گرفت که سازه های پرسشنامه از پایایی مطلوبی برخوردارند.

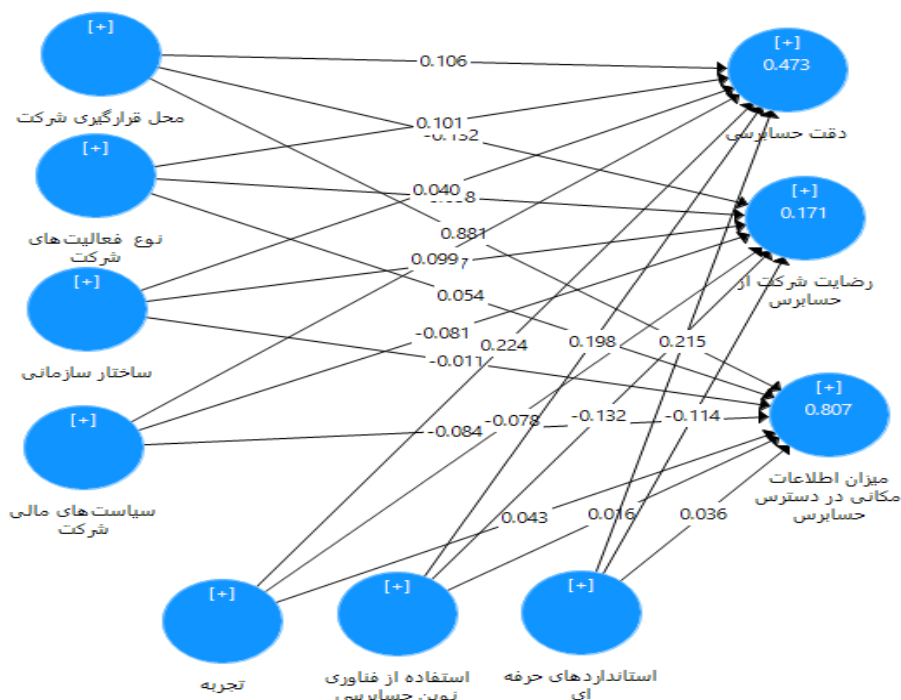
شکل ۱ مدل ساختاری پژوهش را نشان می دهد که در آن روابط بین متغیرها بر اساس فرضیه های مورد مطالعه محاسبه شده است.

همانگونه که در جدول ۲ نشان داده شده است؛ اعداد قطری ماتریس فورنر-لارکر از ستون مربوطه بیشتر است. بنابراین روایی واگرا در پرسشنامه توزیع شده به اثبات رسیده و داده ها از این نظر مشکلی ندارند.

سنجش پایایی ابزاراندازه گیری پژوهش با محاسبه ضریب آلفای کرونباخ و ضریب پایایی ترکیبی (CR) بررسی شده است. در جدول ۳ این نتایج گزارش شده است.

جدول ۳ بررسی مقادیر ضریب پایایی ترکیبی و آلفای کرونباخ برای هر کدام از مؤلفه های تحقیق

مؤلفه ها	آلفای کرونباخ	سطح قابل قبول	شاخص ترکیبی CR	سطح قابل قبول
استانداردهای حرفه ای	0.995	0.700	0.078	0.600
استفاده از فناوری نوین حسابرسی	0.985	0.700	0.765	0.600
تجربه	0.877	0.700	0.764	0.600
دقت حسابرسی	0.869	0.700	0.799	0.600
رضایت شرکت از حسابرسی	0.986	0.700	0.723	0.600
ساختار سازمانی	0.999	0.700	0.877	0.600
سیاست های مالی شرکت	0.965	0.700	0.875	0.600
محل قرارگیری شرکت	0.988	0.700	0.833	0.600
میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرسی	0.954	0.700	0.823	0.600
نوع فعالیت های شرکت	0.977	0.700	0.765	0.600

شکل ۱ ضرایب مسیر در مدل ساختاری پژوهش

جدول ۴ نتایج مربوط به تحلیل مدل ساختاری پژوهش

مقدار احتمال	آماره t	ضریب مسیر	مسیر
0.001	3.492	0.215	استانداردهای حرفه ای - < دقت حسابرسی
0.120	1.560	-0.114	استانداردهای حرفه ای - < رضایت شرکت از حسابرس
0.354	0.928	0.036	استانداردهای حرفه ای - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس
0.001	3.393	0.198	استفاده از فناوری نوین حسابرسی - < دقت حسابرسی
0.051	1.956	-0.132	استفاده از فناوری نوین حسابرسی - < رضایت شرکت از حسابرس
0.636	0.474	0.016	استفاده از فناوری نوین حسابرسی - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس
0.000	3.866	0.224	تجربه - < دقت حسابرسی
0.251	1.148	-0.078	تجربه - < رضایت شرکت از حسابرس
0.158	1.413	0.043	تجربه - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس
0.436	0.780	0.040	ساختار سازمانی - < دقت حسابرسی
0.028	2.198	0.127	ساختار سازمانی - < رضایت شرکت از حسابرس
0.732	0.343	-0.011	ساختار سازمانی - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس
0.087	1.715	0.099	سیاست‌های مالی شرکت - < دقت حسابرسی
0.257	1.136	-0.081	سیاست‌های مالی شرکت - < رضایت شرکت از حسابرس
0.054	1.932	-0.084	سیاست‌های مالی شرکت - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس
0.029	2.190	0.106	محل قرارگیری شرکت - < دقت حسابرسی
0.029	2.185	0.132	محل قرارگیری شرکت - < رضایت شرکت از حسابرس
0.000	27.946	0.881	محل قرارگیری شرکت - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس
0.024	2.262	0.101	نوع فعالیت‌های شرکت - < دقت حسابرسی
0.379	0.880	-0.058	نوع فعالیت‌های شرکت - < رضایت شرکت از حسابرس
0.026	2.240	0.054	نوع فعالیت‌های شرکت - < میزان اطلاعات مکانی در دسترس حسابرس

از ۰.۰۵ است. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت موقعیت مکانی و اطلاعات در دسترس در سطح اطمینان آزمون تایید می شود. ضریب اثر و بار عاملی تاثیر نوع فعالیت شرکت و دقت حسابرسی عدد ۰.۱۰۱ بدست آمده و معنی داری آن کمتر از ۰.۰۵ است. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت نوع فعالیت شرکت و دقت حسابرسی در سطح اطمینان آزمون تایید می شود. ضریب اثر و بار عاملی تاثیر نوع فعالیت شرکت و اطلاعات مکانی در دسترس عدد ۰.۱۰۱ بدست آمده و معنی داری آن کمتر از ۰.۰۵ است. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت نوع فعالیت شرکت و اطلاعات مکانی در دسترس در سطح اطمینان آزمون تایید می شود.

۵- نتیجه گیری

به طور کلی با توجه به قبول فرضیه های پژوهش می توان نتیجه گرفت؛ مشتریان وابسته به موقعیت جغرافیایی احتمالا هزینه های حسابرسی بیشتری به حسابرسان خود پرداخت می کنند. این تاثیر بیشتر در میان حسابرسان کوچک تر، مشتریانی غیر دولتی، مشتریانی که حسابرسان خود را در طول سال ها تعویض می کنند و مشتریانی مستقر در شهرهای بزرگ متمرکز تر است.

بررسی جدول ۴ نشان می دهد، مقدار احتمال فرض صفر مبنی بر صفر بودن ضریب مسیرهای مربوط به روابط مطرح شده بین متغیرهایی که همگی با فرضیات مرتبط هستند برابر با ۰.۰۰۰ و کمتر از احتمال خطای نوع اول ۰.۰۵ می باشد که نشان می دهد این روابط معنی دار می باشند. در جدول فوق ضریب اثر و بار عاملی تاثیر موقعیت مکانی بر دقت حسابرسی عدد ۰.۱۰۶ بدست آمده و معنی داری آن کمتر از ۰.۰۵ است. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت موقعیت مکانی و دقت حسابرسی در سطح اطمینان آزمون تایید می شود. ضریب اثر و بار عاملی تاثیر موقعیت مکانی و رضایت از حسابرس عدد ۰.۱۲۹ بدست آمده و معنی داری آن کمتر از ۰.۰۵ است. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت موقعیت مکانی و رضایت از حسابرس در سطح اطمینان آزمون تایید می شود. ضریب اثر و بار عاملی تاثیر موقعیت مکانی و اطلاعات در دسترس عدد ۰.۸۸۱ بدست آمده و معنی داری آن کمتر از ۰.۰۵ است. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت موقعیت مکانی و اطلاعات در دسترس در سطح اطمینان آزمون تایید می شود. ضریب اثر و بار عاملی تاثیر استفاده از فناوری های نوین و دقت حسابرسی عدد ۰.۱۹۸ بدست آمده و معنی داری آن کمتر

حرفه‌ی حسابرسی را تحت تأثیر خود قرار داده‌اند. استفاده کنندگان خدمات حسابرسی نیازهای جدیدتری دارند و تنها با استفاده از این فناوری‌ها می‌توان نیازهای آن‌ها را برآورده ساخت، لذا ضروری است تا حسابرسان با تغییرات فناوری همگام شوند تا بتوانند شواهدی مناسب و قابل اطمینان که بتوانند مبنایی برای گزارش حسابرسان باشد کسب نمایند. این نتیجه با نتایج پژوهش نادی و همکاران (۱۴۰۱) و فنگ (۲۰۲۲) همخوانی دارد. همچنین این نتایج با مطالعه چن و همکاران (۲۰۲۴) همخوانی دارد؛ زیرا آنها بیان نمودند که سوگیری‌های روانی بر قضاوت‌های گزارش حسابرسی و استانداردهای این حرفه با دسترسی به مکان شرکت در رابطه است. فرضیه فرعی دوم بیان نمود که وجود وابستگی به مکان در فرآیند حسابرسی می‌تواند بهبود قابل ملاحظه‌ای در عدالت و شفافیت گزارش‌های حسابرسی ایجاد کند. از آنجایی که ضریب اثر و بار عاملی تأثیر استفاده از فناوری‌های نوین و دقت حسابرسی معنی‌دار بدست آمده است؛ بنابراین ارتباط معنی‌دار و مثبت موقعیت مکانی و اطلاعات در دسترس تأیید شده و فرضیه فرعی دوم تأیید می‌شود. با قبول این فرضیه؛ می‌توان گفت بر طبق بند ۳ استاندارد ایران، "شواهد حسابرسی، یعنی همه اطلاعات مورد استفاده حسابرس برای رسیدن به نتایجی که نظر وی براساس آن اظهار می‌شود، شواهد حسابرسی شامل اطلاعاتی است که از سوابق حسابداری زیربنای صورتهای مالی و از منابع دیگر کسب می‌شود. از حسابرس انتظار نمی‌رود تمام اطلاعات موجود را بررسی کند. شواهد حسابرسی، که ماهیت انباشت شونده دارد، شامل شواهدی است که با اجرای روشهای حسابرسی کسب می‌شود و می‌تواند شواهد کسب شده از دیگر منابعی چون حسابرسی‌های قبلی و روشهای کنترل کیفیت مؤسسه برای پذیرش و حفظ صاحبکار را نیز دربرگیرد." بر طبق بند ۶ استاندارد ایران، "اطلاعات دیگری که حسابرس می‌تواند به عنوان شواهد حسابرسی کسب کند عبارت است از صورتجلسات هیئت مدیره؛ تأییدیه‌های برون سازمانی؛ گزارشهای تحلیلگران؛ اطلاعات مقایسه‌های مربوط به رقبا؛ دستورالعمل کنترل‌های داخلی؛ اطلاعات حاصل از اجرای روشهای حسابرسی چون پرس و جو؛ مشاهده و واریسی؛ و اطلاعات دیگری که به حسابرس اجازه می‌دهد با دلایل منطقی به نتیجه‌گیری لازم برسد." بیانیه استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۶ شواهد حسابرسی را به عنوان اطلاعاتی که حسابرسان را در رسیدن به نتیجه‌گیری که گزارش حسابرس بر آن اساس می‌باشد تعریف می‌کند. این اطلاعات شامل پرونده‌های حسابداری که زیر مجموعه صورت ۵ مالی و دیگر اطلاعات می‌باشد. این نتایج با نتایج پژوهش‌های زف (۲۰۱۸) و ساعدی (۱۳۹۸) و حسنی و محمدی (۱۳۹۹)

ما همچنین در می‌یابیم که مشتریانی وابسته به موقعیت جغرافیایی بیشتر از مشتریانی که ارتباط جغرافیایی ندارند، اظهارنظرهای حسابرسی استاندارد و فاقد صلاحیت را از حسابرسان خود دریافت می‌کنند. علاوه بر این، مشتریانی وابسته به مکان اقدام تعهدی غیرعادی بیشتری نشان می‌دهند. فرضیه اصلی بیان نمود که وابستگی به مکان در فرآیند حسابرسی تأثیر معناداری بر کیفیت و دقت گزارش‌های حسابرسی دارد. با توجه به معنی‌داری ضریب اثر و بار عاملی تأثیر موقعیت مکانی بر دقت حسابرسی در سطح اطمینان آزمون و نیز معنی‌داری ضریب اثر و بار عاملی تأثیر موقعیت مکانی و رضایت از حسابرس در سطح اطمینان آزمون؛ بنابراین فرضیه اصلی در سطح اطمینان آزمون قبول می‌شود. در حقیقت، به موقع بودن ارائه‌ی گزارش حسابرسی بیشتر در شرکت‌هایی نمود دارد که از حسابرسانی در موقعیت جغرافیایی نزدیک به شرکت خود بهره‌برده و حسابرسی آنها را عهده‌دار باشند. حسابرسان برخوردار از موقعیت جغرافیایی نزدیک به صاحبکار با داشتن مزیت اطلاعاتی و برخورداری از دانش خاص مشتری به دلیل دسترسی بیشتر، نسبت به حسابرسان دیگر سبب کاهش عدم تقارن اطلاعاتی بین حسابرس و مشتری می‌شوند. این نوع حسابرسان می‌توانند از طریق تعامل بیشتر با صاحبکاران، اطلاعات بهتری در مورد کسب و کارهای مشتریان، انگیزه‌ها و ریسک‌های مربوط به دست آورده و با درک بیشتر از محیط اقتصادی و نظارتی و آگاهی از تأثیر چنین محیطی بر مشتریان قادر هستند عملیات رسیدگی را راحتتر اجرا نمایند. به موقع بودن اطلاعات حسابداری مدت طولانی برای سرمایه‌گذاران، شرکتهای حسابرسان و قانون‌گذاران مسئله‌ای مورد توجه بوده است. تدارک مالی طولانی و تاخیر در فرآیند حسابرسی ناشی از تغییرات اخیر در محیط نظارتی فشار زمانی برای شرکتهای و حسابرسان را افزایش داده‌اند تا کارایی ارائه اطلاعات حسابداری را بهبود بخشند. از اینرو نزدیکی جغرافیایی حسابرس به مشتری می‌تواند زمینه‌ساز بهبود کیفیت و دقت حسابرسی باشد. این نتایج با نتایج پژوهش رحمان ساعدی (۱۳۹۸) و شوآی (۲۰۲۳) همخوانی دارد. همچنین نتایج فوق با نتایج پژوهش موسوی و بهرامی (۱۴۰۲) همخوانی دارد؛ زیرا آنها بیان نمودند که رابطه معنی‌دار بین کیفیت حسابرسی و ارتباطات جغرافیایی بین حسابرسان و مشتریان وجود دارد. همچنین مشخص شد که ضریب اثر و بار عاملی تأثیر موقعیت مکانی و اطلاعات در سطح اطمینان آزمون معنی‌دار است. بنابراین این فرضیه در سطح اطمینان آزمون تأیید می‌شود. با قبول این فرضیه می‌توان گفت که فرآیند حسابرسی در حال تغییر از شیوه سنتی به شیوه الکترونیکی است. فناوری‌های جدید اطلاعاتی هر یک از ابعاد

دارند حتی المقدور از حسابرسان باتجربه و متخصص در صنعت خود دعوت به عمل آورند.

فهرست منابع

احمدی، شهرزاد و معطوفی، علی رضا، ۱۴۰۳، رابطه فاصله جغرافیایی بنگاه و قیمت گذاری کمتر از واقع، سومین کنفرانس ملی رویکردهای نوین در حسابداری، حسابرسی و مالی، علی آباد، <https://civilica.com/doc/2134896>

بنایی قدیم، رحیم و حافظی، بابک (۱۴۰۰)، "تأثیر معنویت در محیط کار بر رفتارهای ناکارآمد حسابرسی و کیفیت حسابرسی، حسابداری و منافع اجتماعی"، تابستان ۱۴۰۰، دوره یازدهم، شماره ۲ (پیاپی ۴۱)

حسینی، محمد و محمدی، مهسا. (۱۳۹۹). تأخیر زمانی در ارائه گزارش حسابرسی و نزدیکی فاصله جغرافیایی دفتر مؤسسه حسابرسی به دفتر مرکزی صاحبکار: شواهدی از مزیت اطلاعاتی ناشی از تعامل مشترک و بهبود کارایی حسابرسی پژوهش‌های حسابرسی حرفه‌ای: doi: 114-137. I(1), 10.22034/arj.2021.243326

ساعدی، رحمان (۱۳۹۸). "بررسی مبنای نظری تأثیر فاصله جغرافیایی بین مؤسسه حسابرسی و شرکت بر حق الزحمه حسابرسی، به‌موقع بودن گزارش حسابرسی و چرخش حسابرس"، پژوهش حسابداری و حسابرسی، زمستان ۹۷، دوره ۹، شماره ۴.

موسوی شاه‌رخی، فریده و بهرامی، علی (۱۴۰۲)، تأثیر عامل جغرافیایی در تعیین کیفیت و فرایند حسابرسی در عصر دیجیتال، کنفرانس ملی توسعه پایدار در مدیریت، صنایع و حسابداری- اصفهان

نادی، مجید و ساعدی، رحمان (۱۴۰۱). "بررسی تأثیر فاصله مکانی میان مؤسسه حسابرسی و شرکت‌ها بر تأخیر در ارائه گزارش حسابرسی و تغییر حسابرس در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران"، مطالعات حسابداری و حسابرسی، تابستان ۱۴۰۱، شماره ۴۲، صفحه ۲۱ تا ۴۰.

Altman, I. Place Attachment; Springer US: London, UK, 1992.

Chen, Yuzhou and Seidel, Timothy A. and Zimmerman, Aleksandra, Do Audit Partners Exhibit Hometown Bias? (November 26, 2024). Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=4973551> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4973551>

Choi, J. H. , Kim, J. B. , Qiu, A. A. , & Zang, Y. (2012). Geographic proximity between auditor and

همخوانی دارد. فرضیه فرعی سوم بیان نمود که تطبیق روش‌های حسابرسی با ویژگی‌های مکانی شرکت‌ها، می‌تواند به کاهش خطاها و بهبود کارایی فرآیند حسابرسی منجر شود. طبق این نتیجه که ضریب اثر و بار عاملی تأثیر نوع فعالیت شرکت و اطلاعات مکانی در دسترس معنی داری بدست آمد. بنابراین ارتباط معنی دار و مثبت نوع فعالیت شرکت و اطلاعات مکانی در دسترس طبق این فرضیه در سطح اطمینان آزمون تایید می‌شود. لازم به ذکر است که در استاندارد ایران بند ۲۴ در بیان روشهای کسب شواهد بیان شده است که "ماهیت و زمانبندی روشهای حسابرسی مورد استفاده ممکن است تحت تأثیر این واقعیت قرار گیرد که بعضی از اطلاعات حسابداری و سایر اطلاعات، تنها به شکل الکترونیکی یا صرفاً در یک مقطع یا دوره زمانی خاص، در دسترس قرار دارد. پیامهای الکترونیکی ممکن است جایگزین مدارک اولیه نظیر سفارشهای خرید، بارنامه‌ها، فاکتورها و چکها شود. برای مثال، واحدهای تجاری ممکن است از تجارت الکترونیکی یا سیستمهای تصویربرداری استفاده کنند. در تجارت الکترونیکی، واحد تجاری و مشتریان آن یا تأمین کنندگان مواد و کالا برای انجام معاملات الکترونیکی از رایانههای متصل در یک شبکه عمومی، مانند اینترنت، استفاده می‌کنند. عملیات خرید، حمل، صدور فاکتور و دریافت و پرداخت وجه، اغلب به طور کامل با تبادل پیامهای الکترونیکی صورت می‌گیرد. در سیستمهای تصویربرداری، مدارک به تصاویر الکترونیکی مبدل می‌شود تا نگهداری و دسترسی به آنها تسهیل شود و ممکن است مدارک اولیه پس از تبدیل، نگهداری نشود. برخی اطلاعات الکترونیکی ممکن است در یک مقطع زمانی خاص موجود باشد، اما، پس از گذشت مدت زمانی معین، در صورت ایجاد تغییر در پرونده‌ها و عدم تهیه نسخ پشتیبان، قابل بازیابی نباشد. سیاستهای واحد مورد رسیدگی در زمینه نگهداری اطلاعات ممکن است حسابرس را وادار کند که خواستار نگهداری برخی اطلاعات برای رسیدگی شود یا در زمان وجود اطلاعات، روشهای حسابرسی را اجرا کند." این نتایج با نتایج پژوهش‌های فنگ (۲۰۲۲) و شوای (۲۰۲۳) و موسوی و بهرامی (۱۴۰۲) همخوانی دارد. در پایان پیشنهاد می‌شود که شرکت‌هایی که از نظر موقعیت جغرافیایی در یک استان متمرکز هستند حتی المقدور از حسابرسان محلی دعوت به عمل آورند. همچنین پیشنهاد می‌شود شرکت‌هایی که از نظر موقعیت جغرافیایی در یک استان متمرکز نیستند از سازمان حسابرسی دعوت به عمل آورند. بر مبنای کشف رابطه بین موقعیت مکانی شرکت و کاهش خطا در حسابرسی و آزمون‌های آن پیشنهاد می‌شود شرکت‌هایی که از موقعیت جغرافیایی پراکنده برخوردار هستند و یا اموال منقول و غیر منقول یا قراردادهای پیمانکاری بین استانی

- client: How does it impact audit quality?. *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 31 (2), 43-72.
- DeFond, M., J. R. Francis, and X. Hu. 2011. The geography of SEC enforcement and auditor reporting for financially distressed clients. Working paper, University of South California
- Duréndez, Antonio & Mate, M.Luz. (2012). The geographical factor in the determination of audit quality. *Revista de Contabilidad*. 15. 287-310. 10.1016/S1138-4891(12)70046-8.
- Dwyer, L.; Chen, N.; Lee, J. The role of place attachment in tourism research. *J. Travel Tour. Mark.* 2019, 36, 645-652.
- Feng, X., Zhang, Z., & Chen, X. (2022). Paper Analysis of the Relevance of Place Attachment to Environment-Related Behavior: A Systematic Literature Review. *Sustainability*, 14(23), 16073. <https://doi.org/10.3390/su142316073>
- Fried, M. Grieving for a Lost Home; The Urban Condition: New York, NY, USA, 1963; pp. 151-171.
- Kedia, S., Rajgopal, S., Madoff, B., & Thomsen, L. (2011). This version: January 2011 Do the SEC's Enforcement Preferences Affect Corporate Misconduct? *International Journal of Auditing*, 4(2), 129-38. <http://dx.doi.org/10.1111/1099-1123.00308>
- Manzo, L.C.; Devine-Wright, P. Place Attachment Advances in Theory, Methods and Applications; Routledge: New York, NY, USA, 2021
- Sean Sun, Xuan., Habib, Ahsan. (2020). Workforce environment and audit fees. *Journal of Contemporary Accounting and Economics*. 16 (1).
- Shuai Yuan - Wuxue Zhang - Kaiwen Zhu, 2023. Place attachment, audit pricing and audit quality: *Journal of Contemporary Accounting and Economics*. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1815566923000152>.
- Tuan, Y.F. Topophilia: A Study of Environmental Perception Attitudes, and Values; Columbia University Press: New York Chichester, West Sussex, UK, 1974
- Wang Fen. (2022) "Research on the Importance of Enterprise Internal Control Environment on Accounting Information Quality." *National Flow of Economy*, no. 32, pp. 149-152.
- Williams, D.R.; Roggenbuck, J.W. Measuring Place Attachment: Some Preliminary Results; National Parks and Recreation, Leisure Research Symposium: San Antonio, TX, USA, 1989.
- Xu Qi. "Research on the Impact of Geographic Diversity of Subsidiaries on Audit Fees." *Financial and Accounting Communications*, vol. 911, no. 3, 2024, pp. 40-43.
- Zeff, L. (2018). Can Big 4 versus Non-Big 4 Differences in Audit-Quality Proxies Be Attributed to Client Characteristics? *The Accounting Review*. 86 (1), 25-39

Accounting Knowledge & Management Auditing
Vol. 17/ No. 66/ Summer 2027

Analyzing the existence of location dependency in the audit process

Kiyana Sadat Mohammadi

Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Artin Beytari

Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

(Corresponding author)

Beytari@iau.ac.ir

Parviz Dindar Farkooshy

Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Sara Yousefzadeh

Department of Accounting, ShQ.C., Islamic Azad University, Tehran, Iran.

Abstract

Analysis of the relationship between location and audit process and accuracy depends on various factors, both in terms of audit cost and audit quality. The main purpose of analyzing the relationship between the location of companies in terms of distance to the provincial center and audit quality and accuracy is to consider the characteristics of the auditor, including experience, professional standards, and the use of modern technologies in auditing. The statistical population consisted of auditors, accountants, and financial department employees of companies listed on the Stock Exchange, which included 384 people. The results of the structural equation analysis show that geographical location in terms of distance to the provincial center has a positive and significant effect on audit quality and accuracy. Also, a significant relationship was found between the environmental conditions of the company's location on the selection of audit methods and the assessment of audit risks, and a positive and significant relationship was confirmed between location and the transparency of audit reports.

Keywords: Company location, audit accuracy, auditor experience, use of modern technologies